

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/146078,Otwarcie-wystawy-IPN-TU-rodzila-sie-opozycja-Miedzy-Czerwce-m-76-a-Sierpniem-80-P.html>
2021-09-29, 03:48

Otwarcie wystawy IPN „TU rodziła się opozycja. Między Czerwcem '76 a Sierpniem '80” - Przemyśl, 2 lipca 2021

2 lipca 2021 r. w Przemyślu otwarto wystawę „TU rodziła się opozycja. Między Czerwcem '76 a Sierpnem '80” i będzie prezentowana na Placu Niepodległości do 11 sierpnia 2021 r.

Otwarcia wystawy dokonał Jakub Izdebski, naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej, a jej treść przybliżył Artur Brożyniak historyk Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Rzeszowie.

Na prezentację wystawy przybyli Dariusz Łapa sekretarz Miasta Przemyśla, Jan Jarosz dyrektor Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej, Maciej Kamiński, przewodniczący Rady Miejskiej w Przemyślu, który odczytał list pisa Marka Kuchcińskiego, skierowany na dzisiejszą uroczystość. Był obecny również Szymon Wawrzyszko, przewodniczącą Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Przemyska, ks. prałat Henryk Borcz, dyrektor Archiwum Archidiecezjalnego oraz zaproszeni goście, szczególnie opozycjoniści Stanisław Kusiński, Jan Ekiert, Marek Kamiński i mieszkańcy miasta.

Wystawa zawiera wątki ogólnopolskie oraz regionalne związane z ziemią przemyską i rzeszowską. W czerwcu 1976 r. władze komunistyczne zapowiedziały podwyżki cen,

obejmujące podstawowe artykuły spożywcze. Spauperyzowane społeczeństwo odpowiedziało 25 czerwca, gdy zastrajkowało 97 zakładów pracy. W Radomiu, Ursusie i Płocku robotnicy wyszli na ulice. W pracownicy zakładów Ursus rozkręcili tory i uniemożliwili ich szybką naprawę wepchniętą w wyrwę lokomotywą. Setki uczestników protestów było bitych, aresztowanych lub skazanych na więzienie, a ponad 1500 zwolnionych z pracy. W wyniku pobicia przez Milicję Obywatelską zmarł kilka dni później przypadkowy przechodzień Jan Brożyna, a w połowie sierpnia zmarł w wyniku pobicia przez Służbę Bezpieczeństwa ks. Roman Kotlarz. Do najgwałtowniejszych starć z MO i ZOMO doszło w Radomiu, gdzie protestujący podpalili budynek Komitetu Wojewódzkiego PZPR. Szacuje się, że w czerwcu 1976 r. w różnych formach sprzeciwu wobec działań władz uczestniczyło w sumie około 80 tys. osób. Najwięcej w Radomiu – blisko 21 tys. oraz Ursusie – ponad 14 tys.

Represje, które spadły na protestujących i dotknęły ich bliskich, zrodziły spontaniczne akcje pomocy materialnej, medycznej i prawnej. Pomoc represjonowanym robotnikom, którą natychmiast rozpoczęła 1 Warszawska Drużyna Harcerska im. Romualda Traugutta zaowocowała powstaniem Komitetu Obrony Robotników, pierwszej jawnej organizacji opozycyjnej w PRL.

Po niej zaczęły się formować kolejne ośrodki opozycji demokratycznej: Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, Wolne Związki Zawodowe, Studenckie Komitety Solidarności, Konfederacja Polski Niepodległej, Ruch Młodej Polski. Powstawały też organizacje o znaczeniu regionalnym, jak np. w Krakowie Chrześcijańska Wspólnota Ludzi Pracy, Instytut Katyński, Akcja na rzecz Niepodległości czy Prywatna Inicjatywa Krakowska, a także instytucje samokształceniowe, jak Uniwersytet Latający czy Towarzystwo Kursów Naukowych. Narodził się również drugi obieg wydawniczy, który naruszał komunistyczny monopol informacyjny.

Jawna opozycja nie miała charakteru masowego, ale bez niej niemożliwy byłby zryw Sierpnia '80 – to z jej doświadczeń korzystała „Solidarność”.

Ulotka wystawy IPN „TU rodziła się opozycja. Między Czerwcem '76 a Sierpnieniem '80”

Prezentacje wystawy „TU rodziła się opozycja. Między Czerwcem '76 a Sierpniem '80” od 2 lipca 2021

Białobrzegi, Plac Zygmunta Starego, (Delegatura w Radomiu)

Białystok, ul. Elektryczna 12, Plac Przed Teatrem Dramatycznym im. Aleksandra Węgierki (IPN Białystok)

Gryfino, ul. Kościelna 24, plac przed Biblioteką Publiczną, (IPN Szczecin)

Katowice, Rynek (IPN Katowice)

Łódź, ul. Piotrkowska 265 (przed bazyliką archikatedralną św. Stanisława Kostki), (IPN Łódź)

Nowy Targ, Rynek, (IPN Kraków)

Olsztyn, przed budynkiem Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, al. Marszałka Józefa Piłsudskiego, (Delegatura w Olsztynie)

Poznań, Plac Adama Mickiewicza, (IPN Poznań)

Pruszcz Gdański, przed Domem Wiedemanna, (IPN Gdańsk)

Przemyśl, pl. Niepodległości, (IPN Rzeszów)

Puławy, Park Solidarności, (IPN Lublin)

Starachowice, Skwer im. Zdzisława Rachtana „Halnego”, (Delegatura IPN w Kielcach)

Toruń, Plac Teatralny 2 (przed Urzędem Marszałkowskim) (Delegatura IPN w Bydgoszczy)

Warszawa, Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, ul. Rakowiecka 37, (IPN Warszawa)

Wrocław, plac przed Dworcem Głównym PKP przy ul. Piłsudskiego, (IPN Wrocław)

Polecamy portal IPN [„Polskie miesiące” - Czerwiec 1976](#)